

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ Γ' ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ Κ/Π

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΖΑΓΟΡΑΣ*

17. Κωδ. 91. φ. 403—406

Ματθαίω Ἀλεξανδρείας

Ἀπῆται μὲν τὰ συμβάντα ἡμῖν παρὰ τῶν τοῦ Σινᾶ μοναχῶν τὴν ἡμῶν αὐτῶν παρουσίαν, ἐπεὶ δὲ τὴν σωματικὴν συνάφειαν πολλὰ τὰ διακωλύοντα καὶ μάλιστα διὰ τὸ ἀνάγκη τῆς ἐξορίας πεπεδησθαι, λειπόμενον ἦν διὰ τοῦ γράμματος κοινωνεῖν ὑμῖν τῶν παρόντων καὶ τῆς πιρανομίας τῆς ἐνταῦθα τολμηθείσης αὐτῇ τῇ νυκτὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν τριημέρου ἀναστάσεως, ἐν ἣ διαμαρτύρομαι, ὅτι ἅ μὲχρι νῦν ὁ σατανᾶς, ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους εἶπεν οὐκ ἐτόλμησε, ταῦτα αἱ ἄφοβοι καρδίαι καὶ τὰ ἀχαλίνωτα στόματα τῶν μοναχῶν τούτων ἀδεῶς ἐφθέγγεσαν, ὅτι πατρικῶς αὐτοὺς ἠλέγχομεν, διατὶ τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἔθῃ αὐτῶν οὐκ ἔστι συμφδὰ καὶ σύμφωνα ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας, καὶ οἱ μοναχοὶ τολμῶσι τὰ τῶν ἱερέων ἐνεργεῖν μηδόλως τὸ τοῦ Ὁζᾶν εἰς νοῦν θέμενοι, οἳ γὰρ ἀντὶ τοῦ χάριτας ἀποδιδόναί ἡμῖν ἐπὶ τῇ νοουθεσίᾳ, συνεφώνησαν, ἵνα ἐάν τι καλῆσωμεν ὑβρίσωσι καὶ λοιδορήσωσιν ἡμᾶς καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν ἐκβάλωσι. Καὶ δὴ μετὰ τὸν κανόνα, τὸν «κύματι θαλάσσης», κλείσαντες τὰς ὥρας πύλας καὶ τὰς τοῦ βήματος ἐξήγαγον τοὺς ἱερομονάχους ἄκοντας διὰ τίνος θυρίδος εἰς τὸν νάρθηκα ἵνα ψάλλωσι τὰ τῆς ἀναστάσεως καὶ εἶτα κόπτουσι τὰς θύρας βοῶντες τό, ἄρατε πύλας οἱ ἄροντες ἡμῶν. Δι' ὃ εἰπόντες, τὰ ταῦτα πατέρες; ἄδην τὸν θεῖον ναὸν ἐποιήσατε; καὶ τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς ἱεράς καθήμενον, ἄρχοντα τῶν δαιμόνων, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀγγέλους, τοὺς ἁγίους καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς δαίμονας; Οὐ φοβεῖσθε τὸν Θεὸν καὶ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ; Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ θεῖα κωμωδοῦντες ὑπὸ τὰς τῶν πατέρων ἀράς εἰσι, καὶ εἰσὶν ἀφωρισμένοι; Πρὸς ὃ ὁ ἀρχισυνάγωγος αὐτῶν ὁ μεγαλόσχημος καὶ κουκούλιος κατ' αὐτοὺς ἀντέφησε, σὺ εἶ ὁ ἀφωρισμένος καὶ οἱ περὶ αὐτόν, ἐξελθε τοῦ ναοῦ ἡμῶν, ὅτι ὡς οἱ Ἑβραῖοι τὸν Χριστὸν σήμερον ἀποκτείνονέν σε. Καὶ ἐτέρας ὑβρεις καὶ ἀπειλάς, ἅς αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν, ἐβόων. Ἡμεῖς διιδόντες τὴν τοσαύτην μανίαν αὐτῶν καὶ τῆς κακίας μέθην, ἐγενήθημεν, τὸ τοῦ προφητάνακτος, ὡς ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων καὶ ἐβοήσαμεν ἐκ βάθους ψυχῆς πρὸς Κύριον· ἐξελοῦ ἡμᾶς, Κύριε, ἐξ ἀνθρώπων πονηρῶν, καὶ ἐξήλθομεν τοῦ ναοῦ κρύφα, χαίροντες καὶ θρηνοῦντες. Χαίροντες μὲν, ὅτι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἔθῶν καὶ ἐν τοιαύτῃ ἡμέρᾳ ἐν ἣ πάντες ἀγάλλονται ἐν τῷ ναῷ ἠτιμάσθημεν καὶ ὑπὸ τοιοῦτων ἐδιώχθημεν· θρηνοῦντες δέ, ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ κακίᾳ καὶ μανίᾳ τῶν ὁσίων, τῶν μοναχῶν, τῶν ἀποταξαμένων τῷ Σατανᾷ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ καὶ ἀρνησαμένων τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, καὶ τῇ στερήσει τῆς ἀκολουθίας καὶ ἱεράς μυσταγωγίας. Με-

* Συνέχεια ἐκ τοῦ Ε' Τόμου σελ. 80.

τά δὲ τὴν ἀπόλυσιν ὁ ἀρχισυνάγωγος αὐτῶν, ὁ θείας ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις (ὡς αὐτοὶ φησὶν) ἤξιωμένους, ὁ ὑπὸ τῶν μοναχῶν ὡς θεὸς προσκυνούμενος, ὁ τὸν φαρισαῖον τῆ κενοδοξία γικῶν, καὶ τὸν πρῶτον ἀνατέλλοντα τῆ ἐπάροσει ἐν τῆ τραπέζῃ καὶ κέλλῃ αὐτοῦ τοὺς ὑποτακτικούς αὐτοῦ καὶ καλογήρους συναγαγῶν καὶ οἶνον καὶ οἶκερα ζωηρότερον ἐκδεδωκώς, ἐξώρμησε καθ' ἡμῶν, πεντεκαίδεκα γὰρ ἦσαν, ἵνα ὁ εἶχομεν ὠμοφρόριον αὐτῶν ζητήσωσι μετὰ φωνῶν, ἀλαλαγμῶν, λοιδοριῶν καὶ βίας, καὶ ἐάν τι εἴπωμεν ἐναντίον, ἐπιπέσωσιν ἐφ' ἡμᾶς. Ἐλθόντες δὲ καὶ τὴν πύλην προσαράξαντες καὶ συνθλάσαντες καὶ οὐδὲν παρ' ἡμῶν ἀκούσαντες, εἰ μὴ, λάβετε τὸ ζητούμενον, ἀπήλθον τὰς κεφαλὰς κινουῦντες καὶ ὡς οἱ λυτιῶντες κύνες ἀφρίζοντες καὶ αἷμα ἀποπτύοντες, ὡς οἱ θεασάμενοι Ἱερομόναχοι καὶ Ἐπίσκοποι Μποζαίου ἡμῖν ἐδιηγῆσαντο. Μετὰ μικρὸν δ' ἐκροφήσαντες οἶκερα ἐπὶ τῆ ὑγείᾳ ἐκείνου μετὰ τῶν αὐτῶν ἀλαλαγμῶν καὶ λοιδοριῶν καὶ τοῦ μεσίτου αὐτῶν προηγουμένου μετὰ τῆς κολοκύνθης πλήρους σικέρον καὶ ἐπὶ τὸ ἔργον παροτρύνοντας, τὰς θύρας καὶ θυρίδας τοῦ πύργου ἤλοις κατασφαλίσαντο. Ἀνερχόμεθα γὰρ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Μποζαίου ἀπαξ ἢ δις τῆς ἐβδομάδος πρὸς μικρὰν τινα παραψυχὴν ἡμῶν καὶ θέαν, καὶ εἰ λόγον προϊέμεθα, ὀρμήσωσι καθ' ἡμῶν. Ἀσπασάμενος δ' αὐτίς τὸν εὐδῖον λιμένα τῆς σιωπῆς, ὑπέστρεψαν μεγαλοορημονοῦντες ἐπὶ τῆ νίκη αὐτῶν. Ἐλθόντος δὲ τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν καὶ δικαίου πρὸς ἀσπασμόν καὶ παραμυθίαν, ὤρμησαν κατ' αὐτῶν καὶ παρ' ὀλίγον αὐτοὺς διεσπάραξαν. **Ἐξάρχων δ' ἦν τῆς ἀνταρσίας ταύτης Ἄνθιμος ὁ χωλός, ὁ γαβρωνίτης, ὁ παρὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν διὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ διωχθεὶς,** ὁ καὶ πέρυσσι ζητήσας ὁ μαρός, ὡς ἡ ὑμετέρα γινώσκει ἀδελφότης, ἵνα παραδῶ τοῖς ἡγεμόσιν Αἰγύπτου τὴν μονὴν διὰ τὸν Ἀρχιμανδριτὴν Γερμανόν, καὶ δι' ἦν ἐκ Ρωσίας ἐκόμισεν ἐλεημοσύνην, ἵνα τὸν αὐτοῦ ἀγαπητὸν Ματθαῖον καταστήσῃ δικαῖον, δι' ὃν καὶ ταῦτα πάντα διεπράχθη καὶ ὁ καθ' ἡμῶν πόλεμος συνέστη καὶ ἡμεῖς ἠγνοοῦμεν. Μετὰ δέ, τὸν ἐν τῆ Ἐκκλησίᾳ θρόνον ἡμῶν, ὃν, ἀδεία πάντων αὐτῶν, ὁ τέκτων μοναχὸς Θεόφιλος εἰργάσατο, ἐξέβαλον καὶ συνέτριψαν καὶ ὄρισαν ἐν τῆ συναγωγῇ αὐτῶν, ἵνα μηδεὶς πλησιάζῃ ἡμῖν, ἢ τὰ πρὸς τὸ ζῆν κοίμησηται, ἢ διακομήσῃ, ὅτι ἀποσυνάγωγος ἔσεται. Καὶ οὕτω φιλιότη ἡμῖν ψυχὴ τὰς τοῦ κοσμοσωτηρίου Πάσχα ἡμέρας νήσεις διήλθομεν, ἐν αἷς οἱ ἀπανταχοῦ Χριστιανοὶ πανηγυρίζουσι καὶ οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας ὄντες, ἡμεῖς μόνοι οἱ εἰς τοὺς τόπους ἐνθα Θεὸς τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς τῷ Μωσεὶ δέδωκε, καὶ τό, τίμα τὸν πατέρα σου ἐνετείλατο, καθ' ὧραν τὸν θάνατον ἀπεκδεχόμεθα παρὰ τῶν ὀσίων, καὶ ἀσκητῶν, τῶν διὰ τῆς ἐπαγγελίας ἐαυτοὺς τῷ θεῷ ἀφιερῶσαντας καὶ τὴν ἀπάθειαν ἐπαγελομένους, τῶν ἔνδυμα προβάτου φορούντων, λύκων δ' ἔσωθεν ὄντων καὶ οὐδὲν τῶν τοῦ μοναχοῦ (ὅσα ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Βασίλειος, ἐν λόγῳ, πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν) ἐχόντων καὶ τὴν πανάρετον ταπεινώσιν οὐδόλως γινωσκόντων. Οὗτοι γάρ, κατὰ Παῦλον, οἱ κευτηριασμένοι τὴν συνείδησιν, ὡς κείῳ ἔγνωμεν, καὶ οἱ τὸν κώνωπα

διυλλίζοντες, κατὰ τὸ τοῦ Ἐθαγγελίου, τὴν δὲ κήμηλον καταπίνοντες, **οἱ εἰς τὸ πανάγιον πνεῦμα βλασφημοῦντες καὶ τὰ τῆς ἱερουσύνης χλευάζοντες**, καὶ φαντασίας, ὧ τῆς ἀσεβείας, ἀποκαλοῦντες, οἱ τοὺς ἀγιωτάτους Πατριάρχας Ἀλεξάνδρου καὶ Σιών βλασφημοῦντες καὶ ἀναθεματίζοντες, ὡς κατὰ καιροὺς τὰ φρουάγματα καὶ νεωτερισμοὺς αὐτῶν ἀναχαιτίσαντας, **καὶ τὰ τῆς ἀγίας Σιών μυκτηριζόντες καὶ τοὺς ἀπερχομένους ἐκεῖσε. χάριν προσκυνήσεως καὶ ἀγιασμοῦ βλασφημοῦντες καὶ τυφλοὺς ἀποκαλοῦντες, οἱ τὰ τῆς σκιάς τῆς ἀληθείας ὑποῦντες καὶ τὸν Θεάνθρωπον Κύριον μισοῦντες, διὰ τί ἐν Σιών ἐγεννήθη καὶ οὐκ ἐν τῷ Σινῶ.** Οἱ τέλος πάντων μόρφωσιν καὶ σχῆμα μοναχῶν φέροντες, τῇ δ' ἀληθείᾳ ἑωσφόροι, καὶ τὸν φθόνον ὡς ἐκείνοι καὶ μίσος ἐν τῇ καρδίᾳ τρέφοντες καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ ὄλωσ μη μένοντες· οἱ μετὰ πολλὰς δυσμὰς ἡλίου τὴν μῆνιν φυλάξαντες καθ' ἡμῶν καὶ οὐδ' ἁμάρτημα τὰ καθ' ἡμῶν νομίζοντες, ἀλλὰ τερπόμενοι καὶ μεγαλορρημονοῦντες, καὶ μετὰ εἰκάδα σημαίαν ἐπὶ τοῦ πύργου στήσαντες καὶ ἀναισχύντως τὴν ἀντερσίαν αὐτῶν βεβαιώσαντες καυχῶνται ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις ἕτι τῆς ψυχῆς αὐτῶν καὶ ἀνανήψαι οὐκ ἐθέλουσιν, ἀλλὰ καθ' ἡμῶν κενὰ βουλεύονται καὶ συκοφαντίας συρράπτουσι, δι' ἃ τίνα με οἶε ἔχειν ψυχήν;

Ὅθεν, διανάστηθι δεόμεθα αὐτῆς ἀδελφικῶς πρὸς τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν, ἣν προσεδοκῆσαμεν ἐκ πολλοῦ ἡμῖν γενήσεσθαι, οὐδέπω δὲ τετυχήκαμεν, πάντες που τοῦ σοφίᾳ τὰ ἡμέτερα διοικούντος Θεοῦ, κατὰ τὰ ἀθεώρητα αὐτοῦ τῆς δικαιοσύνης κρίματα, πλείονι χρόνῳ παραταθῆναι ἡμᾶς ἐν τοῖς πειρασμοῖς τούτοις οἰκονομήσαντος. Οὐ γὰρ δι᾿ ἄγνοιᾳ τὰ καθ' ἡμᾶς, ὧν ἡ ἀκοή πανταχόσε διέδραμεν, οὐδὲ ἀσυμπαθῆς αὐτῇ πρὸς τὸν ὁμόψυχον ἀδελφόν, μαθητῆς ὑπάρχων τοῦ ἀποστόλου, πλήρωμα εἶναι τοῦ νόμου τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην διδάσκοντος. Ἄλλ' εἶπερ ἐπέσχε τὴν ὁρμὴν ταύτην ἡ δικαία κρίσις τοῦ Θεοῦ ἐκπληρωθῆναι ἡμῖν τὴν διατεταγμένην ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίας ἡμῶν θλίψιν ἐπιμετρήσασα. Καὶ ὁ ἄρχων ἀπήρην εἰς Βλαχίαν, ὅπερ ἀδύνατον, διαναστῆναι αὐτὴν πρὸς τὴν ἡμετέραν συμπάθειαν. Παρακαλοῦμεν τὴν γνώμην ἡμῶν καὶ τὰς αἰτήσεις οἶδε, καὶ τὸν περὶ τῆς εἰρήνης καὶ διορθώσεως ἡμῶν πόθον πρὸς δὲ καὶ τῶν τῆς Αἰγύπτου ἡγεμόνων εὐνοίαν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐπαγγελίαν. Ὅθεν, ἐνδύσαι σπλάγχνα οἰκτιρμῶν καὶ ἀπόθου πάντα ἄκρον, ἀνάλαβε τὸν κόπον τῆς ἀγάπης, καὶ γράψον αὐτίς τοῖς ἄρχουσι καὶ τῷ κλήρῳ καὶ Συνόδῳ καὶ ἐγγυήθητι ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ οὐκ αἰσχυνθήσῃ. Ἀπαράβατα γὰρ διατηρήσομεν τὰ ὑποσχεθέντα, εἰ κάκεινοι τὰ αὐτῶν φυλάξουσι. Τάχυνον μέντοι γε πρὸς τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν ἀξίωσιν, ὅτι ἐν κινδύνῳ ἔσμεν, οὐδένα γὰρ ἐφοβήθημεν ὡς τοὺς μεγαλοσχήμους αὐτοὺς καὶ τοὺς περὶ αὐτῶν μοναχοὺς. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης ὁ εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὰ τε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς διὰ τῶν ἀδελφικῶν αὐτοῖς εὐχῶν ἐν εἰρήνῃ μένειν τὰς λειπομένας ἡμῶν ἡμέρας εὐχόμεθα, καὶ ἐν εἰρήνῃ γενέσθαι τὴν κοίμησιν ἡμῶν, ἧτις εἰ δι' αὐτῆς εἶπερ ἔλθοι οὐκ ἀποτύχοις τὸν μισθὸν τῆς εἰρηνοποιίας ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως.